

**ПЕДАГОГИЧЕСКО ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ
И УЧАСТИЕ НА РОДИТЕЛИ
В УРОКА ПО ЧЕТЕНЕ В МУЛТИКУЛТУРНА СРЕДА**

Даниела Миткова Донева

ОбУ „Пенчо Славейков“, гр. Пловдив

**PEDAGOGICAL INTERACTION
AND PARTICIPATION OF PARENTS IN A READING LESSON
IN A MULTICULTURAL ENVIRONMENT**

Daniela Mitkova Doneva

Primary School Pencho Slaveykov, Plovdiv

Abstract: *Increasing cultural diversity within the global community requires teachers to know and understand the diverse values, customs and traditions of their students and to help create inclusive intercultural experiences for all of them. That is why pedagogical interaction strengthens the interest in learning and makes learning closer and more desirable to students. Pedagogical interaction is related not only to the interaction between teachers and students, but also between teachers and parents. Parental participation in the activities of the educational institution is an important aspect for the development and progress of students in the educational process. In the course of reading instruction, it is important for the teacher to create a positive attitude and respect for the other culture. The presence of the parents in the reading classes strengthens the interest and motivation for learning from the students. One of the methods leading to quality results in the interaction between teachers and parents is group work. Conducting group tasks with students and their parents upgrades and expands reading skills, develops key skills by including in innovative forms to increase competencies, teamwork, responsibility in a multicultural environment. A survey was conducted through a survey of parents and students, aimed primarily at the effectiveness of parental involvement in literature lessons in student education.*

Key words: *pedagogical interaction, parents, teamwork, reading lesson, multiculturalism*

Съвременното образование изисква да се използват иновативни методи и подходи в обучението. Един от тези методи е свързан с педагогическата интеракция. Педагогическата интеракция е основополагаща за ефективното обучение. Тя е естествен процес за осъществяване на личностни промени поради задължителните рефлексия, авторефлексия и взимане на избор в променящи се ситуации. Отбелязва се че и, тя е основен социализиращ модел и отразява демократичната култура на обществото и образованието [1].

Този метод е изключително ефективен, като въздейства благоприятно на цялостното развитие на учениците, които не владеят добре български език, намират се в условия на мултикултурност в образователния процес.

Мултикултурната класна стая се превръща в често срещан модел на съвременното образование. Дейността между учителя и учениците в мултикултурна среда изисква познание, уважение и приемане на различните култури. Учителят трябва да умее да създава положителна и благоприятна среда в класната стая, в която учениците да се чувстват сигурни, да бъдат мотивирани за учене, да се стимулира тяхното личностно развитие.

Интеркултурните отношения са най-важния източник на знания и развиване на определени умения в образователния процес. Работата с ученици от различен етнос изисква иновативни подходи, учителят да се интересува както от индивидуалността на детето, така и от психоклимата в цялата група. Един от авторите, който разглежда проблемите на педагогическото взаимодействие в мултикултурна класна стая, е Иван Иванов. Той посочва: „Интеркултурното образование не се изразява само в изучаване на майчин език или обучение на деца-билингви или пък в изучаване на културни артефакти. То има много по-широки и по-важни задачи. То е ефект от човешките отношения.” [2].

За справяне с трудностите, възникващи по време на обучението, е важно учителят да има добра комуникация не само с учениците, но и с техните родители. Учителят трябва да познава добре средата, в която работи, нейните специфики и особености. Да проявява разбиране към чуждите потребности и ценности, да не осъжда различните вярвания и убеждения. Важно е изграждане на доверие между учителя, учениците и техните родители. За да се мотивират учениците за учене, може да се приложи стратегия за съвместно учене на ученици и родители един от друг в областта на български език и литература, тъй като и при двете групи липсва богат лексикален запас и се наблюдават проблеми, свързани с писането и говоренето на езика.

Участието на родителите в обучението по български език и литература на деца билингви е изключително важно с цел повишаване мотивацията за учене и необходимостта от посещения на учебните часове. Примерът, който родителите дават, като присъстват и работят в час редом с учениците, стимулира учебния процес и въздейства ефективно върху резултатите на учениците. Или казано конспективно, родителското участие има следните източници:

- Психологически мотиватори, насърчаващи включването;
- Контекстни фактори;
- Възприети покани за участие.

Основната цел на родителското участие според този модел е влиянието на родителя по отношение на резултатите на детето в училище, касаещи знанията, уменията и чувството за собствена ефективност на ученика [3].

Формите и методите за взаимодействие между родители и учител могат да бъдат:

- Родителско – учителско среща;
- Беседи, лекции, семинари;
- Училище за родители;
- Посещения на дома на ученика и неговото семейство;
- Участие на родители в учебни часове;

Участието на родителите в урока по четене въздейства благоприятно на учениците. Методът, чрез който се ангажират всички участници в часа, е работа в екип. Работи се по даден текст, след което участниците се разделят по групи за изпълнение на определена задача, свързана с изучавания текст. Съставът на екипите не е константен, спрямо наблюденията на учителя, може да се променя в зависимост от естеството на задачата. Има вариант, в който родителите да са в един отбор или в отборите на учениците да се включат родители. Това зависи от очаквания краен резултат на поставеното упражнение. Участниците могат да бъдат включени в най – различни задачи, свързани с изучаването на текст, видове четене и т.н. Като при видовете работа по текст в урока по четене могат да се включат четене на цял текст, четене по верига, четене в роли и др.

Организирането на групова работа предполага системно и методично прилагане на планираните мерки и стъпки, най – често използваните от които са:

- Организиране на физическа и работна среда;
- Предвиждане на достатъчно време за групова работа;
- Организиране на необходимите дидактически, информационни и учебни материали;
- Предварително оповестяване на предстоящата групова работа – информирание на ученици, родители, особено когато става дума за поредица от сесии/часове [4].

При работата в екип с учениците и техните родители се наблюдава напредък в ученето при децата, родителите също научават нови неща, получава се взаимовръзка, в която учениците и родителите учат заедно, изграждат определени умения, научават се да се разбират помежду си. Освен напредъка в ученето всеки от участниците в екипа придобива и социални умения за сътрудничество, което е с голяма значение за неговото личностно развитие [5].

Направено бе и проучване сред родители за ефективността от участието им в часовете по БЕЛ. Проучването се извърши чрез анонимна анкета, като анкетирани бяха 15 родители на билингвални ученици от 2 клас.

Таблица 1. Обобщени резултати от анкетирането на родители на ученици от 2 клас

Въпрос	Отговори	%
Важно ли е родителят да участва в образователния процес?	а) да;	73%
	б) не;	20%
	в) не мога да преценя.	7%
Смятате ли, че участието ви в часовете по БЕЛ повишават резултатите на учениците?	а) да;	60%
	б) не;	27%
	в) не мога да преценя.	13%

<p>Научихте ли нещо ново за детето ви?</p>	<p>а) да; б) не; в) не мога да преценя</p>	<p>53% 27% 20%</p>
<p>Смятате ли, че тези съвместни дейности помагат за по-доброто отношение между вас, детето и учителя?</p>	<p>а) да; б) не; в) не мога да преценя</p>	<p>67% 13% 20%</p>
<p>В какви видове работа по текст в урока по четене бихте искали да участвате?</p>	<p>а) Четене на целия текст. б) Четене по верига според предложението. в) Четене по верига по параграф. г) Четене, за да се намери подходящ пасаж за картината. д) Четене, за да намерите пасаж, който ще ви помогне да отговорите на въпроса. е) Четене на най-красивото място в текста. ж) Намиране на изречение или пасаж, който отразява основната идея на текста. з) Четене в роли с цел най-точно и пълно предаване на характерите на героите.</p>	<p>20% 60% 20% 53% 40% 60% 53% 80%</p>

Изводи:

1. Повече от половината родители смятат, че е важно да бъдат ангажирани с образователния процес на учениците, като също не по-малък е и процентът на родителите, които смятат, че това се отразява положително върху резултатите на децата.
2. По-голямата част от родителите смятат, че като участват в часовете по БЕЛ, опознават по-добре своите деца, създават по-здрава връзка с тях, както и със самия учител, изгражда се доверие между различните общности, което е основополагащо за ефективното обучение.
3. При видовете работа по текст по-големият процент от анкетираните е насочен към четене по верига според предложението, четене на най-красивото място в текста и четене в роли. Тези резултати показват, че родители се насочват към по-емоционалното преживяване. Най-висок е процентът при четене в роли, което показва, че влизайки в образи, поставяйки се на мястото на героя, участниците по-ефективно усещат и разбират смисъла на изучавания текст.

При учениците се проведе неформално интервю, с което да се разбере тяхната удовлетвореност и полза от участието на родителите в часовете по БЕЛ. Голяма част от

тях споделиха, че това ги мотивира да се представят по-добре, да покажат повече знания, за да могат родителите им да се гордеят с тях.

Участието на родителите в часовете по БЕЛ е само една от формите на взаимодействие между учителя и семейството. Ангажираността на родителите в учебния процес е важен момент, който влияе положително върху представянето и резултатите на ученици.

Литература

- [1] Иванов, И. Педагогическа интерактивност, Иновации и интерактивни технологии в образованието. – С., 2012, стр.91
- [2] Иванов, И. Проблеми на педагогическата работа в мултикултурна класна стая, Многообразие без граници. – Велико Търново, Фабер, 2008, 27-69
- [3] Пенчев, Д. Съвременни аспекти на взаимодействието „училище – семейство”, Сборник доклади, Велико Търново, 2016, стр. 10
- [4] Николаева, С. Мениджмънт на класа, София, 2011, Булвест 2000, с. 239, ISBN: 978-954-18-0783-5
- [5] Танкова, Р. Методика на обучението по български език и литература в началното училище, Пловдив, 2016, УИ „Паисий Хилендарски”, с. 11, ISBN: 978-619-202-158-0

За контакт с автора:

Даниела Донева

e-mail: danieladonewa@abv.bg